

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

RTL Nieuws
Dhr. A. Tak en mw. H. van Yperen
Postbus 15016
1200 TV HILVERSUM

Directie Strategie en
Ontwikkeling

bezoekadres
Kneuterdijk 1
2514 EM Den Haag

correspondentieadres
Postbus 90613
2509 LP Den Haag

t (070) 361 97 23
f (070) 361 97 46
www.rechtspraak.nl

datum 29 september 2011
contactpersoon
doorkiesnummer
e-mail
kamernummer
ons kenmerk
uw kenmerk
onderwerp

Informatieverzoek RTL Nieuws betreffende kwesties integriteit
en onprofessioneel handelen

Geachte heer Tak, geachte mevrouw Van Yperen,

Vragen en onderzoek

Op 19 juli jl. heeft u de presidenten van de rechtbanken en gerechtshoven middels een brief verzocht u informatie te verstrekken met betrekking tot disciplinaire maatregelen die zijn opgelegd aan rechters en raadsheren in de periode 2001 tot en met 2011. Ook vraagt u informatie over schorsing en ontslag van rechters en raadsheren in dezelfde periode.

Op verzoek van de presidenten van de rechtbanken en gerechtshoven zal de Raad voor de rechtspraak uw vragen beantwoorden. Wij hebben daartoe alle beschikbare informatie van de afzonderlijke gerechten verzameld.

Voorafgaand aan de beantwoording van uw vragen wil ik benadrukken dat de Rechtspraak doordrongen is van het belang van het geven van informatie aan de samenleving over het opleggen van disciplinaire maatregelen en situaties waarbij rechters op initiatief van het gerechtsbestuur hebben besloten tot het verzoeken om ontslag of vervroegd met pensioen te gaan.

De Rechtspraak vindt het belangrijk deze gegevens in de toekomst te registreren en openbaar te maken. Daarom zal de Rechtspraak met ingang van 2011 jaarlijks in het jaarverslag informatie publiceren over het opleggen van disciplinaire maatregelen en situaties waarbij rechters op initiatief van het gerechtsbestuur hebben besloten tot het verzoeken om ontslag of vervroegd met pensioen te gaan. Die in de toekomst te publiceren informatie zal dan – net als hierna – landelijk worden gegenereerd, waarmee wordt voorkomen dat deze tot personen herleidbaar is.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 29 september 2011
kenmerk UIT 4040 S&O / AK
pagina 2 van 6

Uw verzoek betreft gegevens over de afgelopen 10 jaar. Een deel van de informatie over deze periode is openbaar gemaakt in de jaarverslagen van de Hoge Raad¹ en in uitspraken van de Hoge Raad². Hieronder zal in specifieke gevallen daarnaar worden verwezen. De Rechtspraak heeft gedurende de aangegeven periode zaken niet (centraal) geregistreerd. Om uw vragen te kunnen beantwoorden is geput uit de jaarverslagen van de Hoge Raad en uit gegevens die de gerechten hebben aangeleverd. Verder merk ik bij navolgende aantallen nog op dat deze moeten worden afgezet tegen een rechtersbestand dat eind 2010 ca. 2500 personen bedroeg.

In de beantwoording van uw vragen wordt onderscheid gemaakt tussen de wettelijke bevoegdheden van procureur-generaal bij de Hoge Raad, de Hoge Raad en de wettelijke bevoegdheden van het gerechtsbestuur.

Daar waar in het onderstaande het woord 'rechter' staat, kan worden gelezen 'rechter of raadsheer'.

Schriftelijke waarschuwing en ontslag (disciplinaire maatregelen)

Bij ongewenst gedrag van rechters en raadsheren staan twee soorten disciplinaire maatregelen ter beschikking.

1. *Waarschuwing*. De disciplinaire maatregel van schriftelijke waarschuwing, op te leggen door de president, bijvoorbeeld wanneer de rechter de waardigheid van zijn ambt verwaarloost of de bepalingen overtreedt waarbij hem het uitoefenen van een beroep wordt verboden, verboden wordt zich in een onderhoud of een gesprek in te laten met partijen of haar advocaten of een bijzonder inlichting of schriftelijk stuk van hen aanneemt, of de verplichting wordt opgelegd een geheim te bewaren. Deze schriftelijke waarschuwingen, worden niet centraal geregistreerd.
2. *Ontslag*. De Hoge Raad legt de disciplinaire maatregel van ontslag op aan een rechter indien deze door handelen of nalaten ernstig nadeel toebrengt aan de goede gang van zaken bij de rechtspraak of het in haar te stellen vertrouwen. De disciplinaire maatregel van ontslag wordt gevorderd door de procureur-generaal bij de Hoge Raad. De vordering kan door de procureur-generaal ambtshalve dan wel naar aanleiding van een verzoek van de president waar de betrokken rechter werkzaam is, geschieden. Wanneer er indicaties zijn van vermeende gedragingen van een rechter die grond zouden kunnen zijn voor schorsing of ontslag kan de president van het betrokken gerecht deze voorleggen aan de procureur-generaal. Deze kan vervolgens onderzoek (laten) verrichten om duidelijkheid te verkrijgen over de gegrondheid van de berichten. Indien de procureur-generaal de zaak voorlegt aan de Hoge Raad doet de Hoge Raad uitspraak. Het parket bij de Hoge Raad vermeldt deze zaken in het tweejaarlijks jaaroverzicht. De uitspraken van de Hoge Raad worden openbaar gemaakt op www.rechtspraak.nl.

¹ De tweejaarlijkse verslagen van de Hoge Raad zijn gepubliceerd op:
<http://www.rechtspraak.nl/Organisatie/Hoge-Raad/OverDeHogeRaad/publicaties/Pages/default.aspx>.

² Zie www.rechtspraak.nl, onder 'uitspraken en registers'.

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 29 september 2011
kenmerk UIT 4040 S&O / AK
pagina 3 van 6

Bij de Rechtspraak werd het 'gat' tussen de bestaande maatregelen voor de voor het leven benoemde rechterlijke ambtenaren - een schriftelijke maatregel en ontslag - te groot gevonden en was er behoefte aan tussenliggende maatregelen. De minister van Veiligheid en Justitie bereidt momenteel uitbreiding voor van een nieuw pakket disciplinaire maatregelen alsmede uitbreiding van sturingsmiddelen.

Uw vragen luiden:

- Hoe vaak heeft uw rechtbank in de periode 2001 tot en met 2011 disciplinaire maatregelen tegen een rechter getroffen?
- Wat was het soort maatregel?
- Wat was de kwestie die aanleiding gaf voor de maatregel?

In de periode 2001 tot en met 2011 is in acht gevallen een disciplinaire maatregel opgelegd aan een rechter. Deze maatregelen betroffen alle acht een schriftelijke waarschuwing. De redenen hiervoor waren:

- Onprofessioneel gedrag (drie maal, waarvan twee maal dezelfde rechter).
- Ongewenste intimiteiten en onprofessioneel gedrag (een maal).
- Misdragingen (ook buiten werktijd) / ongewenste intimiteiten (een maal).
- Ondermaatse kwaliteit van het werk (een maal).
- Alcoholgebruik en openbare dronkenschap (een maal).
- Schending ambtsgeheim (een maal).

In de periode 2001 tot en met 2010 is disciplinair ontslag niet aan de orde geweest.

Schorsing (ordemaatregel)

De disciplinaire maatregelen zijn, zoals gezegd, beperkt tot een schriftelijk waarschuwing en strafontslag. De wet kent ten aanzien van rechters schorsing niet als disciplinaire maatregel; schorsing door de Hoge Raad is uitsluitend mogelijk als ordemaatregel. De Hoge Raad, op vordering van de procureur-generaal, beslist over zaken die betrekking hebben op de schorsing en ontslag van rechters. De Hoge Raad is gehouden tot schorsing bijvoorbeeld wanneer een rechter zich in voorlopige hechtenis zou bevinden. De Hoge Raad kan besluiten tot schorsing bijvoorbeeld indien tegen een rechter een gerechtelijk vooronderzoek ter zake van een misdrijf is ingesteld.

Evenals de disciplinaire maatregel van ontslag worden zaken met betrekking tot schorsingen in het tweejaarlijks jaaroverzicht gepubliceerd. Uitspraken van de Hoge Raad worden openbaar gemaakt op www.rechtspraak.nl.

Uw vragen luiden:

- In geval van schorsing of ontslag, is dit door de Hoge Raad toegewezen?
- Wat was per ontslagzaak de financiële regeling die met de ontslagen rechter is getroffen?

In de periode 2001 tot en met 2011 is er één keer een schorsing door de Hoge Raad opgelegd met eenmaal een verlenging van drie maanden wegens gerechtelijk vooronderzoek tegen betrokkene ter zake van een misdrijf (zie ook jaarverslag Hoge Raad 2005/2006).

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 29 september 2011
kenmerk UIT 4040 S&O / AK
pagina 4 van 6

In dezelfde periode is één keer een voordracht tot schorsing in verband met het vermoeden van valsheid in geschrifte door de Hoge Raad afgewezen (zie ook jaarverslag HR 2009/2010 en uitspraak HR gepubliceerd in LJN BN 5907).

Disciplinair ontslag is behandeld onder het kopje 'disciplinaire maatregelen'.

Ontslag op eigen verzoek (inclusief vervroegd pensioen)

Uw vragen luiden:

- Hoe vaak heeft een bij u werkzame rechter zelf ontslag genomen? En waarom? Is dat onder druk van het bestuur gebeurd? En wat was de kwestie die hiervoor aanleiding was?
- Hoe vaak is een rechter met vervroegd pensioen gegaan na een kwestie rond integriteit en/of onprofessioneel handelen?
- En welke financiële regeling is er per vervroegde pensioenzaak getroffen met deze rechters?

Er zijn tal van redenen waarom rechters op eigen initiatief kunnen verzoeken om ontslag, terwijl die redenen op geen enkele manier verband behoeven te houden met kwesties over integriteit of disfunctioneren. Afspraken hierover maken deel uit van het normale werkgeverschap van een organisatie en vallen dan ook buiten het bereik van bovenstaande vragen. Hieronder spits ik de zaak toe.

Behalve disciplinair ontslag vraagt u naar gevallen waarin rechters of raadsheren ontslag op eigen verzoek hebben aangevraagd en gekregen, waarbij het bestuur van het gerecht de betrokkene zou hebben gestimuleerd om ontslag te verzoeken omdat het gedrag van betrokkene daartoe aanleiding zou geven. Het kan overigens ook voorkomen dat een betrokkene de 'eer aan zichzelf houdt', en zonder druk van het bestuur om ontslag verzoekt. Opgemerkt wordt dat vervroegd pensioen ook een vorm is van ontslag op eigen verzoek. Ontslagverlening vanwege ziekte (ook door de Hoge Raad) wordt in het overzicht vanzelfsprekend buiten beschouwing gelaten.

De hier bedoelde ontslagzaken worden niet centraal geregistreerd. De onderstaande gegevens zijn gebaseerd op informatie van de gerechten en de verslagen van de Hoge Raad.

In periode 2001-2010 hebben elf rechters ontslag op eigen verzoek ingediend, waarvan vier rechters met vervroegd pensioen zijn gegaan. Indien geen melding wordt gemaakt van een financiële vergoeding is deze niet toegekend.

- Vier rechters hebben ontslag op eigen verzoek verzocht en gekregen nadat zij een schriftelijke waarschuwing hadden gekregen (zie hierboven onder 'Waarschuwing').
- Een rechter had zich misdragen in de privésfeer. Deze heeft bij de ontslagverlening een eenmalige vergoeding ontvangen in de vorm van een stamrechtverzekering.
- Een andere betrokkene had aangekondigd het raadkamergeheim te zullen schenden.
- Voorts was sprake van een casus die zich bewoog op het grensvlak van ziekte en misdragingen. Deze betrokkene heeft een financiële vergoeding ontvangen als aanvulling op de FPU van € 139.760, 56, verspreid over vijf jaren.
- In een casus is betrokkene als getuige gehoord in een door hem aangespannen zaak tegen een advocaat. Na ontslag op eigen verzoek ontslag (vervroegd pensioen) is aan hem een financiële vergoeding uitgekeerd van € 75.000 (zie ook het jaarverslag van de Hoge Raad 2009/2010).

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 29 september 2011
kenmerk UIT 4040 S&O / AK
pagina 5 van 6

- In de onder 'schorsing' genoemde casus, waarin de Hoge Raad schorsing had opgelegd (met eenmaal een verlenging van drie maanden wegens gerechtelijk vooronderzoek tegen betrokkene ter zake van een misdrijf), is betrokkene op eigen verzoek ontslagen (zie ook het jaarverslag van de Hoge Raad 2005/2006).
- Twee rechters hebben ontslag op eigen verzoek ingediend nadat de procureur-generaal bij de Hoge Raad hen had laten weten voornemens te zijn een vordering tot ontslag in te dienen. In beide gevallen betrof het alcoholmisbruik in het verkeer met bijkomende, verergerende omstandigheden (zie ook het jaarverslag van de Hoge Raad 2007/2008).

Voorts wordt vermeld dat de Hoge Raad ontslag heeft verleend aan een rechter op basis van ongeschiktheid anders dan wegens ziekte, wegens benedenmaats presteren. Zie voor meer informatie het jaarverslag van de Hoge Raad 2009/2010 en de uitspraak van de Hoge Raad, gepubliceerd in LJN BK6646.

Om zo volledig mogelijk te zijn, worden hieronder nog enkele gevallen genoemd, die niet onder een van de bovenstaande categorieën vallen, maar die wel raakvlakken hebben met het door u aangesneden onderwerp.

- In een casus, waarbij niet duidelijk was of er sprake was van ongeschiktheid op medische of andere gronden, is betrokkene overleden voordat het onderzoek door de procureur-generaal was afgerond (zie jaarverslag van de Hoge Raad 2007/2008).
- In het jaarverslag van de Hoge Raad 2001/2002 wordt een casus genoemd waarin de procureur-generaal het optreden van een rechter in onderzoek had, maar geen aanleiding vond om een vordering in te stellen.
- Een gerechtsbestuur zet bij minder zware vormen van ongewenst gedrag soms andere maatregelen in. Die maatregelen kunnen variëren van een 'stevig gesprek', waarbij het gespreksverslag wordt opgenomen in het personeelsdossier, tot overplaatsing naar een ander gerecht. Daarbij wordt aangetekend dat een dergelijke overplaatsing slechts kan plaatsvinden op verzoek van de betrokken rechter (al dan niet op aandringen van het gerechtsbestuur). Immers, in verband met de onafhankelijkheid, kan een rechter niet gedwongen worden overgeplaatst.

Functioneringsgesprekken

Uw vragen luiden: "Worden in uw organisatie functioneringsgesprekken gevoerd met rechters? Zo ja, waarom acht uw bestuur dit belangrijk? Zo nee, waarom niet?"

De wettelijke bepaling spreekt niet over functioneringsgesprekken, maar over evaluatiegesprekken. Vastgelegd is dat het bestuur van een gerecht door middel van evaluatiegesprekken regelmatig aandacht besteedt aan de wijze waarop een rechter zijn ambt vervult. In het dagelijkse spraakgebruik spreekt men over functioneringsgesprekken. De president of de sectorvoorzitter voert jaarlijks een 'functioneringsgesprek' met de rechters. Deze gesprekken worden gebruikt als een van de instrumenten om het functioneren van de rechters en de raadsheren te verbeteren en daarmee de kwaliteit van de rechtspraak. Tijdens de 'functioneringsgesprekken' komt de verdere ontwikkeling van de betrokkene aan bod. De gedachte daarachter is dat permanente ontwikkeling goed is voor hen zelf, voor onze organisatie en daarmee ook voor de kwaliteit van de rechtspraak, die aan de samenleving wordt

de Rechtspraak

Raad voor de
rechtspraak

datum 29 september 2011
kenmerk UIT 4040 S&O / AK
pagina 6 van 6

geboden. Indien gedrag van een rechter daartoe aanleiding geeft, zal de president of de sectorvoorzitter dat vanzelfsprekend aan de orde stellen in een 'functioneringsgesprek' teneinde te voorkomen dat zich onwenselijke situaties ontwikkelen die mogelijk tot disciplinaire maatregelen zouden kunnen leiden.

Openbaarheid van gegevens

Uw vraag luidde of de Rechtspraak het belangrijk vindt om de door RTL Nieuws gevraagde gegevens openbaar te maken? Zo ja, waarom? En zo nee, waarom niet?

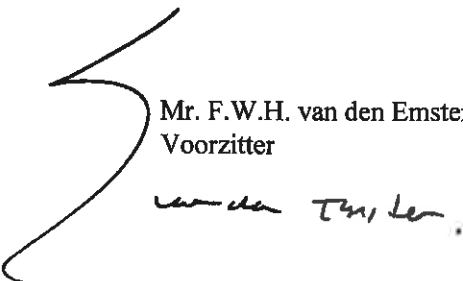
Zoals hierboven vermeld wordt een aantal van de gevraagde gegevens reeds openbaar gemaakt door de Hoge Raad (jaarverslagen en uitspraken). De Hoge Raad is wat dit betreft al jaren transparant.

Gegevens en informatie betreffende schriftelijke waarschuwingen, betreffende ontslag op eigen verzoek naar aanleiding van ongewenste gedragingen en betreffende financiële vergoedingen zijn tot op heden niet (centraal) geregistreerd. De Raad voor de rechtspraak hecht zeer zeker waarde aan transparantie. De Rechtspraak vindt het belangrijk deze gegevens in de toekomst - op centraal niveau - te registreren en openbaar te maken in het jaarverslag van de Rechtspraak.

Mocht u naar aanleiding hiervan nog overige vragen hebben dan kunt u contact opnemen de afdeling voorlichting van de Raad voor de rechtspraak.

Met vriendelijke groet,

Mr. F.W.H. van den Emster
Voorzitter

van den Emster